

Dokument nr. 8:37

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, André N. Skjelstad, Gunvald Ludvigsen og Leif Helge Kongshaug

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, André N. Skjelstad, Gunvald Ludvigsen og Leif Helge Kongshaug om et enklere og bedre regelverk for lokale produsenter av alkoholholdige drikkevarer (øl, vin og sider)

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det har i de siste årene vokst fram en bred politisk forståelse for at satsing på lokal produksjon av mat og drikke basert på lokale råvarer vil være en viktig og avgjørende bidragsyter for framtiden for norsk landbruk, reiselivsnæringen og ikke minst for levende og aktive bygdesamfunn i hele landet.

Det offentlige virkemiddelapparatet, bl.a. gjennom verdiskapingsprogrammet for mat administrert gjennom Innovasjon Norge, har også vært en viktig bidragsyter til en slik satsing.

Det viser seg imidlertid at regelverket knyttet til produksjon, distribusjon og servering ofte er en hemsko for at produsentene skal lykkes. Ikke minst gjelder dette for lokale produsenter av alkoholholdige drikker.

I et oppslag i Bergens Tidende 11. januar 2007 kunne vi lese om en lokal fruktbonde og siderprodusent i Hardanger som på den ene side har fått støtte fra Innovasjon Norge til utvikling av sider-fabrikk, inkludert Internett-sider som orienterer om bedriften, men som på den annen side blir pålagt av Sosial- og helsedirektoratet å ikke orientere om sideren som produseres ved bedriften på de samme nettsidene, da dette skal være i strid med alkohollovens bestemmelser om alkoholreklame. Et annet paradoks som beskrives i oppslaget, er at reiselivsnæringen i området sender busslaster med turister til siderfabrikken for å

ta den lokale produksjonen nærmere i øyesyn. Produsenten og fruktbonden forteller om lokale tradisjoner knyttet til produksjonen, men får ikke lov til å selge eller servere sider til turistene som bedriften kan ta betalt for, og dermed styrke lønnsomheten. Skal turistene kunne få konsumere produktene de har fått historien bak, er de prisgitt at det finnes et lokalt Vinmonopol-utsalg som har tatt inn produktene eller at lokale hotell/restauranter med nødvendig alkoholbevilling serverer produktene.

I en rapport om utvikling av småskala landbruksrelaterte næringer, knyttet til fylkesplanen 2005-2008 for Sogn og Fjordane, skriver en arbeidsgruppe blant annet bestående av nåværende samferdselsminister Liv Signe Navarsete fra Senterpartiet følgende om problemstillingen 1. juli 2005:

"Norsk matproduksjon har (ufortent?) rykte på seg for å være standardisert og med lite mangfold i både smak og opplevingar. Det vert ofte samanlikna med land som Austerrike, Italia og Frankrike som også har stort innslag av småskala landbruk og med eit heilt anna mangfald. Det er stor skilnad mellom oss og desse landa på klimatiske forhold, storleiken på nærmarknaden, generelt kostnadsnivå og tradisjon for lokal foredling, og dette let seg ikkje endre så raskt. Men praktisering av regelverket, som i følge EØS-avtalen bør vere nokolunde likt, bør vi kunne gjere noko med. Det finst mange døme på at regelverket som til dømes *småskala slakteri og meieri* blir handsama annleis i Norge enn i desse landa som vi etterkvart må konkurrere med. Det er ei positiv utvikling på gang, med god hjelp frå Mattilsynet, men det er framleis eit godt stykke att før det er like konkurransevilkår på dette området.

Dette kjem m.a. til syne når det gjeld norsk alkoholpolitikk. Det er no opna for servering av heimelaga alkoholholdige drikker (øl, vin og cider), men det skal føregå i strengt kontrollerte former, med høge eingongsavgifter. Det er knapt nok mogeleg å ha omvising i produksjonslokala, og det er ikkje lov til å selje direkte til kundane. Alle som har delteke på

sjølv den enklaste rundturen i dei nemnde europeiske landa har opplevd omvising i bryggeri eller vinkjellar med historie, smaksprøver og sal. Dette har dei aller fleste opplevd som positivt, det blir brukt svært aktivt i marknadsføringa av desse landa, og det er ein sentral del av reiselivsopplevinga. Tyske vinbønder kan gjennom direktesal overleva med bratte smålappar som har langt mindre areal enn ein gjennomsnitt Vestlandsgard. Dermed blir også det særprege kulturlandskapet i dei tyske vindistrikta oppretthalde - til glede for både fastbuande og tilreisande. Med dei andre konkurranseulempene innan klima, kostnadsnivå og tradisjon, synest det klart at våre bygder kjem til å tape i denne konkurransen. Lokalt framstilte kultur- og gourmatmat-produkt som cider, fruktvin og øl bør definerast ut av norsk alkohollov. Det bør vere mogeleg å lage reglar som er tilpassa småskala alkoholproduksjon utan at det i uforsvarleg grad reduserer føremålet med norsk alkoholpolitikk, noko som vil gjere at dei norske frukt-distrikta vil få langt betre høvet til økonomisk utvikling. Som andre europeiske land bør også Noreg føre ein politikk på dette området som gjer det mogeleg å driva næringsutvikling basert på distrikta sine egne ressursar."

Denne beskrivelsen av problemene og utfordringene er etter forslagsstillernes syn helt presis. I tillegg er det store utfordringer for lokale produsenter å få produktene sine omsatt gjennom de omsetningsledd som alkoholloven i dag åpner for: gjennom Vinmonopolets utsalgssteder og hotell- og restauranter med skjenkebevilling. Dessuten kommer, som det beskrives i rapporten fra Sogn og Fjordane, et avgiftsregime som ikke stimulerer til lokal produksjon med et begrenset volum.

Forslagsstillerne mener derfor at alkoholloven må endres slik at lokale produsenter av alkoholholdige drikker får adgang til å informere om produktene sine på egne Internett-sider. Forbud mot reklame/profilering på andres nettsider eller i andre fora vil fortsatt gjelde. Videre må alkoholloven endres slik at det tillates demonstrasjonssalg og servering ved besøk i produksjonslokaler eller i tilknytning til disse, gitt nødvendig skjenkebevilling, begrenset til 1 liter alkoholholdig drikke pr. person (ved kjøp over disk).

En stor utfordring er åpenbart å sikre produsenters muligheter til salg og konsumenters mulighet til kjøp, gitt dagens alkohollovgivning. Da mesteparten av den aktuelle produksjonen har en alkoholstyrke på over 4,75 volumprosent, kan salg av denne etter alkoholloven kapittel 3, avsnitt I, bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal bevilling, og det må etter forslagsstillernes syn åpnes for en automatisk rett for prøvesalg gjennom Vinmonopolets distribusjonsledd for lokale produsenter av drikkevarer med en alkoholstyrke over 4,75 volumprosent.

Dessuten foreslår forslagsstillerne en proveny-nøytral omlegging av produksjonsavgiften på alko-

hol (alkoholavgiften) etter modell fra en rekke europeiske land hvor de første 4 000 literne som produseres er avgiftsfrie, mens produksjon utover et slikt volum får en økt avgift. En slik omlegging vil etter forslagsstillernes syn stimulere til økt lokal småskala produksjon og dermed økt lokal verdiskaping, uten at dette på noen måte bryter med intensjonene i den relativt restriktive norske alkoholpolitikken. Både Østerrike, Tyskland, Finland, Portugal, Luxembourg, Belgia, Danmark og Nederland har, etter hva forslagsstillerne er kjent med, reduserte eller ingen avgifter for produksjon opp til et visst nivå, for å sikre nyetableringer i både bryggeribransjen og å stimulere til lokal produksjon basert på lokale råvarer.

Forslagsstillerne mener at norsk landbruk også skal ha en viktig plass i framtidens Norge. Skal vi lykkes med det, krever det både en modernisering av norsk landbruk og en oppmyking av regelverket knyttet til landbruket på flere ulike områder. Bonden er i bunn og grunn en selvstendig næringsdrivende med et spesielt forvalteransvar. Derfor er det viktig at gründermentaliteten får en større plass innenfor landbruket. Ressursgrunnlaget på bygdene må i større grad utnyttes til næringsutvikling og det må bli mer mangfold i landbruket. Dette forslaget er et skritt i en slik retning.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007 fremme nødvendige endringer i alkoholloven som tillater lokale produsenter av alkoholholdige drikker å informere om produktene sine på egne Internett-sider, slik Vinmonopolet i dag har adgang til.
2. Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007 fremme nødvendige endringer i alkoholloven som tillater demonstrasjonssalg og servering ved besøk i produksjonslokaler eller i tilknytning til disse gi nødvendig skjenkebevilling, begrenset til 1 liter alkoholholdig drikke pr. person ved salg over disk.
3. Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007 fremme forslag som innebærer at lokalt produserte alkoholholdige drikkevarer med et alkoholinnhold over 4,75 volumprosent får en automatisk rett til prøvesalg gjennom Vinmonopolets distribusjonsledd.
4. Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007

fremme endringer i avgiftssystemet gjennom en provenynøytral omlegging av produksjonsavgiften på alkohol (alkoholavgiften) som medfører at

de første 4 000 literne som produseres årlig, er avgiftsfrie, mens produksjon utover et slikt volum får høyere avgifter enn i dag.

31. januar 2007

